

Advies van het College voor Geschillen Medezeggenschap Defensie aan de Secretaris Generaal van Defensie

Inzake het verzoek van:

De Defensie Medezeggenschap Commissie Commando Luchtstrijdkrachten (hierna: de DMC)

tot uitsluiting van één van haar leden (hierna: het lid) op grond van artikel 16 Besluit Medezeggenschap Defensie 2008 (hierna BMD).

1. Samenstelling College

Het College Geschillen Medezeggenschap Defensie (hierna te noemen: 'het College') is voor de behandeling van het geschil samengesteld.

2. Procesverloop

- 2.1. De DMC heeft zich per brief van 17 april 2024 tot het HDO gewend inzake haar voornemen (althans een verzoek tot) tot het uitsluiten als bedoeld in artikel 16 BMD van één van haar leden van de Medezeggenschapscommissie Defensie Helikopter Commando (hierna: de MC).
- 2.2. Op 6 juni 2024 heeft de advocaat namens de MC en het lid op verzoek van het HDO een zienswijze ingediend in reactie op het verzoek van 17 april 2024. In de zienswijze wordt het standpunt ingenomen dat het verzoek tot uitsluiting niet ter beoordeling van het HDO kan zijn, maar van de secretaris-generaal (hierna: SG)
- 2.3. Op dinsdag 11 juni 2024 heeft een zienswijzegesprek plaatsgevonden tussen het HDO en het lid.
- 2.4. Bij brief aan 3 juli 2024 hebben het HDO en de SG het College verzocht te adviseren wie in deze kwestie bevoegd is.
- 2.5. Het College (namens het College de voorzitter) heeft de hiervoor bedoelde vraag per brief van 15 juli 2024 beantwoord. Het College heeft erop gewezen dat conform artikel 35, derde lid van het BMD de SG de bevoegde instantie om in deze kwestie een besluit te nemen nadat het College daarover een advies heeft uitgebracht.
- 2.6. De DMC heeft in een memo van 5 september 2024 aan de SG (kortgezegd) bevestigd dat wat haar betreft geen sprake is van een geschil tussen haar en het HDO. De DMC CLSK geeft daarbij aan geen bezwaar te hebben tegen het volgen van het proces geschetst door het College in haar brief van 15 juli 2024. De DMC vermeldt evenwel dat volgens haar de inhoud van haar schriftelijke zienswijze volstaat.
- 2.7. Begin september 2024 heeft de SG (leden van) de DMC in de gelegenheid gesteld hun zienswijze mondeling toe te lichten.
- 2.8. Het College heeft (de leden van) de DMC en de (voorzitter en leden van) de MC uitgenodigd om hun standpunten ten aanzien van het verzoek toe te lichten tijdens een hoorzitting op 27 september 2024.
- 2.9. De (leden van de) DMC (namens deze de voorzitter) heeft het College per e-mail van 16 september 2024 laten weten niet op de uitnodiging voor de hoorzitting in te gaan, omdat volgens hem geen sprake is van een geschil.
- 2.10. Het College (namens deze de secretaris) heeft (de leden van) de DMC per e-mail van 17 september 2024 toegelicht dat zij zich kan voorstellen dat het voor de leden van de DMC misschien niet als een geschil voelt, maar dat desondanks sprake is van een geschil in de zin

van artikel 34 BMD, waarbij het College een advies zal moeten uitbrengen en dat het College (de leden van) de DMC hiertoe graag wil horen.

- 2.11. De (leden van) de DMC (namens deze de voorzitter) heeft het College per e-mail van 18 september 2024 laten weten definitief niet op de uitnodiging voor de hoorzitting in te gaan.
- 2.12. De aanwezige partijen hebben hun standpunten nader toegelicht op de hoorzitting van 27 september 2024. Van deze zitting is een verslag gemaakt voor betrokken partijen en de SG.
- 2.13. Het College (namens deze de secretaris) heeft per e-mail van 30 september 2024 aanvullende informatie bij de SG opgevraagd, te weten de resultaten van het onderzoek van het Coördinatiecentrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Gezondheid (CEAG). Deze informatie (Systemische analyse DMC CLSK' versie 2.0 d.d. 15 april 2024 en mindmap 'Bevlogen samenspel met gebrekkige spelregels') heeft het College op 12 november 2024 ontvangen.

3. Standpunt DMC CLSK

- 3.1. De DMC (althans de meeste van haar leden) stelt zich op het standpunt dat het lid als lid van de DMC gedrag heeft vertoond dat de DMC in de uitvoering van haar werkzaamheden belemmert, en ook thans nog belemmert.
- 3.2. De start van het inmiddels twee jaar durend conflict is begonnen medio oktober 2022 naar aanleiding van vragen vanuit de DMC omtrent de status van de Kapitein als DMC-lid alsook de uitslag van de MC-verkiezingen in juni 2022. Doordat de vragen omtrent zijn status als MC-lid meermaals zijn opgebracht bij de Kapitein ontstond het vermoeden dat het lid hiervan op de hoogte moet zijn geweest en heeft verkozen dit niet te delen met de DMC. Door op negatieve wijze per e-mail te reageren, althans naar de gevoelens van de meeste DMC-leden, naar aanleiding van vragen van DMC-leden over deze situatie droeg het lid niet bij aan een prettige werksfeer. Dit vormde de aftrap van de samenwerkingsproblematiek binnen DMC CLSK.
- 3.3. Volgens de DMC pleegt het lid verder inbreuken op democratische spelregels en weigert hij zich te conformeren aan meerderheidsbesluiten. Op onderwerpen waar hij een andere mening is toegedaan, staat hij erop zijn mening te blijven herhalen. Tenzij men enigszins meegaat in zijn overweging, stelt hij de mond te worden gesnoerd. Bij herhaling heeft zich de situatie voorgedaan dat het lid verantwoordelijk was voor stagnatie in de continuïteit van de werkzaamheden.
- 3.4. Als voorbeeld noemt de DMC de casus van de vliegertoelage. De DMC heeft in dat dossier moeten vaststellen dat het lid zonder mandaat op het onderwerp uitspraken heeft gedaan in een ander gremium, de Centrale Medezeggenschapscommissie (CMC). Volgens de DMC heeft het lid het tijdens de vergadering van 9 oktober 2023 door de DMC genomen besluit daar weer ter discussie gesteld omdat hij het er niet mee eens was. Het feit dat het lid hier eenzijdig vanuit eigen belang handelt werkt enorm verstorend en maakt het werk van de DMC ongedaan.
- 3.5. Het lid heeft eerder ook al uitspraken gedaan over zaken waarover vertrouwelijkheid is afgesproken, namelijk in een dossier. Ondanks herhaalde verzoeken van de DMC blijft het lid gedrag vertonen waardoor het standpunt namens de DMC wordt ondermijnd.
- 3.6. Een ander voorbeeld is dat het lid op eigen initiatief geëscaleerd richting de centrales over roosterproblematiek. De centrales hebben daarop een brief gestuurd aan het Sectoroverleg Defensie (SOD). Dit was wederom een eenzijdige actie van het lid die eerder gemaakte afspraken en werkzaamheden volledig tenietdoen. Verder geeft het op deze manier communiceren van zijn persoonlijke visie op verschillende kwestie naar externe partijen, een additionele druk op de DMC en noopt het tot een gedwongen vorm van verdere communicatie.
- 3.7. De DMC constateert dat het lid de zaken die hem in de context van medezeggenschap negatief zijn bevallen, onterecht toebedeelt aan de DMC. Door de algemene toeschrijvingen heeft hij

schade berokkend aan zowel individuen als de DMC als geheel. In het bijzonder verwijst de DMC naar de 'Nota Oproep tot Herstel en samenwerking DMC' van 15 november 2023. De nota werd gedeeld met DMC-leden, het HDE en zijn plaatsvervanger alsook alle vakbonden met een relatie met Defensie. Leden van de DMC beschouwen deze actie als roekeloos en onverantwoord. Naar inzicht van de DMC was de nota niet bedoeld om gedeeld te worden om intern een gesprek op gang te brengen. In de rede zou liggen een interne memo, een signaal naar mede DMC-leden om opnieuw de relatie als onderwerp ter tafel te brengen. De beschrijving in de nota van directe vragen van leden aan hem als zijnde 'mensonterende' beschuldigingen, is niet terecht of gepast. Hier is ook geen rectificatie of verdere duiding op gekomen en heeft zo potentieel schade aan kunnen richten ten aanzien van het beeld van de DMC bij de vakbonden. De wijze waarop en de omstandigheden waaronder de nota is verzonden, beschouwt de DMC als een flagrante schending van fatsoen, waardoor een fundamentele breuk is ontstaan in de vertrouwensrelatie.

- 3.8. Daarnaast heeft het lid nalatig gehandeld in zijn rol door het niet handhaven van artikel 8 lid 1 van het Huishoudelijk Reglement DMC CLSK. De verslagen van DMC-commissievergaderingen worden opgesteld door de secretaris en de secretaris maakt tevens korte notities van de overlegvergadering voor interne doeleinden. Op 16 december 2022 zijn er door de MC interne verslagen van de DMC openbaar gepubliceerd op intranet zonder voorafgaand overleg en toestemming vanuit de DMC. Dit draagt niet bij aan het vertrouwen in het lid in de hoedanigheid van zijn rol.
- 3.9. Volgens de leden van de DMC wist of had het lid moeten weten dat door zijn toedoen de werkzaamheden van de commissie worden belemmerd. Immers, hierover is het dagelijks bestuur, uitvoerig met het lid in gesprek geweest. Nadat een ander lid op 21 februari 2023 uit de DMC stapt, o.a. wegens problematiek over het gedrag van het lid, zijn er commissievergaderingen gepland om af te stemmen over vervolgstappen. Het lid heeft zich hiervoor steeds afgemeld. De afwezigheid van het lid bij het bespreken van perikelen waarin hij een aanzienlijk aandeel heeft, getuigt niet van een constructieve houding om gezamenlijk tot oplossingen te komen.
- 3.10. In de situatie met het lid zijn er ook eerdere pogingen gedaan het conflict te beslechten, alvorens er uitsluiting is overwogen. Er zijn meerdere een-op-een gesprekken met hem gehouden, een bijeenkomst met een gespreksleider en is er medio februari 2023 een mediation proces opgestart onder begeleiding van het cluster Alternatieve Geschillenoplossing (AGO). Ondanks dat er twee mediation sessies zijn gehouden in de hoop de situatie op te lossen, heeft dit helaas niet mogen baten en was de situatie al onhoudbaar geworden.
- 3.11. Twee jaar na de start van het conflict bereikte het zijn hoogtepunt op 29 januari 2024 tijdens de DMC Commissievergadering. De leden van de DMC zeggen het vertrouwen op in het lid. De reden dat de leden het vertrouwen in het lid hebben opgezegd vindt zijn grondslag in de omgang van het lid met de overige leden alsook zijn manier van communicatie richting verschillende partijen, waaronder ook externen.
- 3.12. De DMC erkent dat interne relaties een onderwerp is dat blijvende aandacht behoeft. De leden hebben ter bevordering daarvan in het verleden ingestemd met bemiddeling en hebben dat proces bij herhaling openhartig doorlopen. Echter, zelfs met een gespreksbegeleider aan tafel is er bij de leden een gevoel van onderling wantrouwen en heerst de opvatting dat één lid aanstichter is van toenemende escalaties. Het gedrag van het lid heeft de band met andere leden van de DMC onherstelbaar beschadigd. Het lid communiceert zodanig destructief met leden, dat deze zelfs uit de DMC zijn gestapt.
- 3.13. Dit verzoek tot uitsluiting beschouwt de DMC als het enige overgebleven instrument om als DMC weer effectief te kunnen functioneren. Alle scenario's om het lid tot orde te roepen zijn aangewend en alle mogelijkheden om met het lid als lid de werkzaamheden van DMC voort te zetten zijn uitgeput.

- 3.14. Sinds het verzoek tot uitsluiting zijn zaken dusdanig geëscaleerd dat alleen de aanwezigheid van het lid een effectieve commissievergadering al belemmert. Hangende het verzoek tot uitsluiting worden de leden van de DMC geconfronteerd met de situatie dat het lid nog altijd deel kan nemen aan de commissievergadering. Dit gebeurde ook op 4 juli 2024, zonder kennisgeving vooraf of enige toelichting tijdens de vergadering. Uit respect voor het proces hebben de leden met ongemak geagendeerde punten in behandeling genomen, waarbij men zich niet veilig voelde om vrijuit te spreken. Hierdoor zijn de commissievergaderingen tot nader order opgeschort.
- 3.15. Het CEAG is eerder dit jaar een onderzoek gestart naar de situatie. Er moet nog een terugkoppeling gegeven worden over de onderzoekresultaten.
- 3.16. Volgens de DMC zou het honoreren van het verzoek slechts in beperkte mate het mandaat van de kiezer doorbreken, aangezien het verzoek tot uitsluiting door de DMC niet hoeft te strekken tot uitsluiting van het lid in zijn hoedanigheid als lid van de MC.
- 3.17. De DMC verzoekt het College op grond van het bovenstaande positief te adviseren op het verzoek tot uitsluiting.

4. Standpunt van het lid en (overige leden van) de Medezeggenschapscommissie Defensie Helikopter Commando

- 4.1. Het lid en de leden van de MC vinden van belang dat spoedig wordt beslist op dit verzoek, nu deze kwestie veel impact heeft op het welzijn van betrokkenen. Het verzoek tot uitsluiting hangt in ieder geval sinds 17 april 2024 maar feitelijk al veel langer, als het spreekwoordelijk zwaard van Damocles boven de hoofden van de leden van de MC in het algemeen en dat van het lid in het bijzonder. Daarmee is tevens van een goede werking van de medezeggenschap, ook binnen de DMC, al geruime tijd helaas geen sprake. Bij dit alles wenst de MC te benadrukken dat dit niet alleen het belang van het lid raakt, maar ook haar belang nu het rechtstreeks haar afvaardiging richting de DMC en CMC betreft.
- 4.2. Vanuit juridisch oogpunt wordt opgemerkt dat veel onderdelen van het BMD afgeleid van de Wet op de ondernemingsraden ('WOR'), zodat ook die wet en daarop gebaseerde jurisprudentie juist relevant kunnen zijn naast de tekst van het BMD en de Nota van Toelichting en de Gebruikershandleiding bij het BMD. Art. 13 lid 1 WOR kent ten aanzien van een verzoek tot uitsluiting door het medezeggenschapsorgaan exact dezelfde bewoordingen als artikel 16 BMD, namelijk toewijzing is alleen mogelijk als de betrokkene de werkzaamheden van het medezeggenschapsorgaan ernstig belemmert. In dat kader wordt verwezen naar de beschikking van het Hof Arnhem-Leeuwarden van 23 oktober 20183, bekrachtigd door de Hoge Raad bij beschikking van 27 maart 2020. Uit de betreffende rechtspraak komt naar voren dat van een ernstige belemmering van de werkzaamheden van de ondernemingsraad in de zin van artikel 13 WOR pas sprake is als het lid van de ondernemingsraad door zijn gedrag opzettelijk en bij herhaling de werkzaamheden van de ondernemingsraad doet stagneren. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om inbreuken op de democratische spelregels, maar niet om het uitspreken van een afwijkende mening of het innemen van een minderheidsstandpunt. Verder blijkt dat aan een lid van de ondernemingsraad een aanzienlijke mate van vrijheid toekomt in de wijze waarop hij aan dat lidmaatschap invulling geeft. Alleen bij een ernstige en herhaalde belemmering van de werkzaamheden van de ondernemingsraad door het lid van de ondernemingsraad kan een geheel of gedeeltelijke uitsluiting van dat lid aan de orde zijn. Bij de beoordeling van een verzoek tot uitsluiting moet een grote mate van terughoudendheid worden betracht. Uitsluiting moet als 'ultimum remedium' worden gezien.
- 4.3. Volgens de MC en het lid is geen sprake van een ernstige belemmering. Zij brengen daarbij kortgezegd de volgende zaken naar voren in reactie op de stellingen van de DMC:
 - I. De samenwerkingsproblematiek begon in het overleg van 17 oktober 2022 (de eerste dag van het lid als DMC-lid) waarbij de MC werd overvallen en beschuldigd van fraude bij de

- interne verkiezingen bij de MC in verband met de kandidatuur van de Kapitein. Het lid was niet van tevoren hierover bevraagd en/of gewaarschuwd.
- II. Tijdens het overleg op 17 oktober 2022 werd door andere leden van de DMC ongeveer een uur lang ingehakt op het lid, terwijl hij van tevoren van niks wist.
 - III. Later is vast komen te staan dat de verwijten over de interne verkiezing volledig onterecht waren. De verkiezingen waren zuiver verlopen, behoudens een fout in een verslag dat kort na 17 oktober 2022 is gerectificeerd. De leden van de MC en het lid wijzen op documenten waaruit blijkt dat de Kapitein zich wel degelijk verkiesbaar had gesteld.
 - IV. Overigens waren de vragen omtrent het verloop van de interne verkiezing eerder al beantwoord door de MC (namelijk door de Kapitein) in een DMC commissie vergadering op 13 september 2022. In het verzoek tot uitsluiting wordt ten onrechte niet over deze vergadering gesproken. Overigens stond hierbij vooral de rol van de ex-leden en de verkiezingscommissie ter discussie. Het lid had hier toen niets mee te maken.
 - V. Het lid heeft naar aanleiding van de kwestie rondom de publicatie van verslagen navraag gedaan bij de Ambtelijk Secretaris. Dit is een actie van de Ambtelijk Secretaris geweest hij geeft aan de verantwoordelijkheid voor eventuele fouten hierin te dragen. De verslagen die gedeeld zijn op de SharePoint van DHC zijn verslagen die afkomen van de open bibliotheek van DMC. Ook heeft het lid geen herinnering dat hij hierop eerder is aangesproken. Daarnaast gaat het in artikel 8.1 van het Huishoudelijk Reglement over de notities van de overlegvergaderingen en dus niet over commissievergaderingen.
 - VI. Het is onjuist dat het lid zich niet bij besluiten van de DMC wilde neerleggen en/of deze in andere gremia ter discussie wilde stellen.
 - VII. De vliegertoelage is op 19 oktober 2023 besproken in de DMC. Het lid heeft drie maanden later, op 19 januari 2024, de stukken gedeeld met CMC, niet ter agendering/discussie, maar ter informatie, als onderdeel van het actiepunt categorale bindingspremie binnen CMC en een vraag vanuit de Marine vertegenwoordiging. Daarnaast heeft het lid geen enkel eigen belang in de vliegertoelage.
 - I. Dat het lid op eigen initiatief richting de centrales zou hebben geëscaleerd over roosterproblematiek is simpelweg onjuist. Het is niet waar dat het lid informatie zou hebben gedeeld met de bonden. Hij heeft daar niets mee te maken. Wel heeft hij hier veel last van gehad, omdat in roddels werd verteld dat hij degene was geweest die dit had gedaan. De centrales hebben bevestigd dat dit niet van het lid afkomt. Het is wel iets wat al zeer lang rondgaat in de "achterkamertjes" en als waarheid wordt aangenomen. Zelfs op hoog niveau binnen de organisatie. Zo wordt bewust gewerkt aan een beeld van het lid, waar hij zich niet in herkent.
 - VIII. De brief met de 'Nota MC DHC herstel van vertrouwen en samenwerking' van 18 november 2023 is objectief en er staan geen persoonlijke beschuldigingen in. Het beschrijft de situatie en is juist een oproep tot herstel en samenwerking. Daarbij is het een brief vanuit de MC, niet van het lid als persoon. Het opzeggen van het vertrouwen in het lid en het huidige verzoek tot uitsluiting zijn een bevestiging van alles wat in de brief staat.
 - IX. Wat bij heeft gedragen aan het versturen van de brief waren ook onjuiste beschuldigingen, over het lid als persoon, door een DMC lid tegen één van de MC leden en andere personen betreffende de casus '12u diensten Volkel'. De reden dat de MC de brief ook aan de centrales heeft verstuurd is de onveiligheid en de inschatting dat er, in plaats van een oplossing, een aanval zou komen. Dat is exact wat er nu gebeurt. Daarbij hebben centrales een grote rol binnen medezeggenschap. Het woord 'mensonterend' moet gelezen worden in de context van de brief. Dit is in de brief aangegeven als gevoel en niet als beschuldiging richting andere leden.
 - X. Dat mensen vanwege gedrag van het lid uit de DMC zijn gestapt is een onjuiste beschuldiging zonder bewijs. Het lid kende een van de betreffende leden niet alleen op zakelijk gebied vanuit de MC KMSL, maar ook op persoonlijk vlak. Tijdens mediation gaf hij aan te stoppen door "messen in zijn rug" vanuit anderen. Dat is een heel andere reden dan de DMC benoemt. Intussen heeft de situatie de persoonlijke band tussen het betreffende lid en het lid verslechterd. Dit kwam doordat iemand vanuit de DMC het betreffende lid heeft verteld dat het lid slecht over hem had gepraat in een persoonlijk gesprek. Dat is echter niet waar. Het lid stelt voor dat een onderzoek wordt ingesteld naar wie en de wijze waarop het betreffende lid is benaderd. Het lid betreurt dat zijn persoonlijke band met het betreffende lid door deze situatie is verslechterd.

- XI. Het lid heeft geen kennis van de door de DMC genoemde e-mail van 27 februari 2023 van een DMC lid namens een MC CML Kapitein. Zelf heeft hij vlak voordat een MC CML Kapitein als DMC lid stopte een e-mail van hem ontvangen waaruit blijkt dat hij niet omwille van het lid stopt, maar eerder het tegenovergestelde.
- XII. Het onderzoek van CEAG heeft niks te maken met de voorliggende kwestie.
- 4.4. De MC en het lid vinden verder dat de DMC allerlei tussenstappen al dan niet bewust heeft overgeslagen, zodat geen sprake is van een 'ultimum remedium'. Zij wijzen in dat kader kortgezegd op de volgende punten:
- XIII. Gedurende 2022 en 2023 heeft het lid zich beziggehouden met het opbouwen van de relatie en heeft hij daarin geïnvesteerd. Dit in overleg met de mede MC leden bij het DHC en andere leden binnen de DMC.
- XIV. De mediation die was gestart om de samenwerkingsproblemen op te lossen is beëindigd door een meerderheid van de DMC-leden. Dit tot ontsteltenis van de MC. In tegenstelling tot wat de DMC in de door haar overgelegde tijdlijn doet voorkomen, is de beëindiging niet geïnitieerd vanuit het AGO maar vanuit de DMC. De meerderheid van de leden van de DMC wilde stoppen met deze mediation. De MC en het lid vinden het niet terecht dat een dergelijk besluit bij meerderheidsstem wordt genomen. Als een minderheid zich sociaal onveilig voelt, zou dit aanleiding moeten zijn om de mediation voort te zetten.
- XV. Mediation bestaat uit meerdere stappen. Eerst vertelt iedereen zijn kant van het verhaal, waar het vaak even niet beter van wordt. Daarna wordt gekeken wat er dan feitelijk aan de hand is en hierna wordt er gekeken naar de eventuele oplossingen. De DMC stopte mediation na de eerste stap. Precies op het punt dus waarbij het hoog oploopt. De MC had de mediation graag willen voortzetten.
- XVI. Het is niet waar dat het lid niet bij het tweede mediation gesprek aanwezig was. Hij en het tweede lid waren wel aanwezig. De voorzitter en een ander persoon waren zelf niet aanwezig en hebben een plaatsvervanger gestuurd. In deze mediation sessie is ook niet besloten tot beëindigen van de mediation. Overigens is een plaatsvervanger sturen bij een mediation erg ongebruikelijk daar het vooral over de persoonlijke relatie gaat.
- XVII. Het lid was niet aanwezig bij de commissievergadering die op de tweede mediation sessie volgde en waar besloten is te stoppen. Dit omdat hij op dat moment op dienstreis naar de Verenigde Staten was. Wel was een ander persoon aanwezig, met mandaat van het lid om vanuit de MC ervoor te zorgen dat mediation door zou gaan.
- XVIII. De meerderheid van de leden van de MC hebben als randvoorwaarde voor het stoppen met de mediation gesteld dat er op korte termijn heidagen georganiseerd zouden worden om de onderlinge werkwijze te bespreken en aan de onderlinge relatie te werken. De heidagen zijn echter tot op de dag van vandaag niet georganiseerd. Wel heeft de aanpassing van het huishoudelijk reglement plaatsgevonden, waarbij er onder andere is afgesproken om tweewekelijks commissievergaderingen van de DMC te organiseren. Dit heeft tot nu toe ook nog niet geleid tot vaker dan gemiddeld eens per twee maanden een commissievergadering van de DMC. De gemaakte afspraken worden dus niet nagekomen en de onderhuids spelende issues worden dus ook niet besproken.
- XIX. De mediators van AGO hebben bevestigd dat het mediation proces zal worden beëindigd en dat als er toch weer irritaties ontstaan (of al er al zijn) het proces weer kan worden opgestart. Dit lijkt een veel betere optie dan het toepassen van art 16 BMD.
- XX. In de gesprekken die hebben plaats gevonden is aan de MC en het lid nooit duidelijkheid gegeven waar het volgens de DMC anders zou kunnen of had moeten.
- XXI. Na het beëindigen van de mediation heeft de MC zich in de DMC buitengesloten gevoeld. Als er een inhoudelijke opmerking gemaakt wordt die men, om wat voor reden dan ook, niet wil horen wordt er middels stemverheffing of het simpelweg afkappen de mond gesnoerd. Tijdens commissievergaderingen worden er negatieve opmerkingen of sneren naar de vertegenwoordiging van de MC gemaakt. Hierdoor krijgt de MC niet de mogelijkheid om alle punten aan het licht te brengen en wordt er simpelweg tot stemming overgegaan voordat de vertegenwoordiger uitgesproken is. Deze buitensluiting heeft negatieve mentale gevolgen voor de leden van de MC en de vertegenwoordigers in de DMC.

- XXII. Gelet op deze problematiek heeft de MC een brief verzonden met daarin allerlei mogelijkheden en een aanpak om tot verbetering te komen.
- XXIII. Er is door het DB van de DMC niets gedaan met de betreffende 'Nota MC DHC herstel van vertrouwen en samenwerking' van 18 november 2023.
- XXIV. Drie maanden na deze nota heeft een voor het lid zeer onveilig gesprek plaatsgevonden waarbij in de eerste tien minuten al de zin; 'Jij moet gewoon weg en je functie neerleggen' werd uitgesproken. Aan het einde van dit korte gesprek werd het vertrouwen opgezegd.
- XXV. Naar aanleiding van het verzoek tot uitsluiting heeft het MC in een extra overleg een memo opgesteld om steunbetuiging te geven richting haar vertegenwoordiger naar de DMC. In dit overleg is duidelijk geworden dat de uitsluiting niet alleen de afvaardiging betreft maar ook het gehele MC.
- XXVI. De gehele situatie voelt voor het lid heel slecht en hij is hier emotioneel onder. Voordat het lid verkozen werd in de medezeggenschap had hij een goede reputatie. De zaken die de DMC over hem heeft opgeschreven, en die inmiddels rondgaan, zijn zeer schadelijk voor zijn reputatie, waardoor hij ernstig wordt benadeeld in zijn carrière, werkomgeving en relaties met collega's.
- XXVII. Het wantrouwen jegens het lid vanuit de DMC is onterecht.
- XXVIII. Volgens het lid valt juist het DB van de DMC een aantal zaken te verwijten die niet goed zijn gegaan. Bijvoorbeeld werden zaken die het DHC agendeerde, niet behandeld tijdens vergaderingen. Ook het hele proces omtrent het VRP brandweer is niet juist verlopen. Het TRMC was vooraf nooit geïnstalleerd en had dus officieel ook geen voorzitter. Gelet op datgene wat het lid nu kennelijk zeer zwaar wordt aangerekend, hanteert de DMC geen spiegel voor eigen handelen.
- XXIX. Het lid vindt het erg teleurstellend dat er op deze manier een sociale onveiligheid ontstaat en hoe er nu procesmatig mee omgegaan wordt. Dit heeft ook ongewenste gevolgen voor het geheel aan medezeggenschap binnen de organisatie Defensie.
- XXX. Het komt op het lid zo over dat er intern binnen DMC bewust kwaad wordt gesproken om mensen te manipuleren en zo mee te krijgen in een benodigde meerderheid voor hetgeen het DB DMC voor ogen heeft. Dit is de doodsteek voor medezeggenschap en alles waar medezeggenschap voor zou moeten staan.
- XXXI. Het lid hoopt dat het DB DMC moeite zal doen om samen tot een juiste oplossing te komen en hier dan ook naar gehandeld gaat worden. Daarnaast staat in het BMD dat je in alle veiligheid en zonder gevolgen voor de persoon, je werk in medezeggenschap kan doen. Het lid is bereid om daar nog alles aan te doen en aan mee te werken.
- XXXII. Er heeft zich nadat de MC de 'Nota MC DHC herstel van vertrouwen en samenwerking' heeft opgesteld een soortgelijke situatie als de onderhavige met het lid voorgedaan, waarbij de leden van de DMC niet op herstel, maar op escalatie en uitsluiting hebben aangestuurd.

5. Beoordeling en advies

Inleiding

- 5.1. De vraag die ter advisering aan het College voorligt, is of een van de leden van de DMC, het lid, door zijn het gedrag de werkzaamheden van de DMC ernstig belemmert. Nu het verzoek afkomstig is vanuit de DMC, had het College de leden van de DMC graag ter hoorzitting ontvangen zodat zij hun verzoek konden toelichten en het College hier vragen over kon stellen. Het College vindt het daarom zeer ongelukkig dat de DMC ervoor heeft gekozen om niet ter hoorzitting te verschijnen.
- 5.2. De DMC heeft als reden om niet ter hoorzitting te verschijnen aangeven dat volgens haar geen sprake is van een geschil tussen haar en het HDE. Zoals het College in de (herhaalde) uitnodiging aan de DMC d.d. 17 september 2024 heeft aangegeven, is echter weldegelijk sprake van een geschil in de zin van artikel 34 BMD, waarbij het College een advies zal moeten uitbrengen. De DMC heeft aangegeven dat zij, ondanks de opvatting dat geen sprake is van een geschil, haar medewerking aan de procedure niet wilde onthouden, zodat zij haar brief d.d. 17 april 2024 (*betreft: Voornemen verzoek tot uitsluiting van het lid*) met bijlagen en een schriftelijke zienswijze met het College heeft gedeeld. Door niet ter hoorzitting te verschijnen

heeft de DMC naar het oordeel van het College evenwel niet de medewerking aan de procedure verleend die in deze situatie van haar verwacht had mogen worden (zie hierover nader onder 5.28 en 5.36).

- 5.3. In het navolgende zal het College de verschillende (gestelde) gedragingen van het lid die door de DMC aan het verzoek tot uitsluiting ten grondslag zijn gelegd bespreken, alvorens tot een overkoepelende beoordeling en advies te komen. Het feit dat het College van de zijde van de DMC enkel haar schriftelijke verzoek en zienswijze heeft kunnen meewegen, terwijl van de zijde van het lid en de MC wél een mondelinge toelichting en beantwoording van vragen vanuit het College heeft plaatsgevonden, dient naar het oordeel van het College voor rekening van de DMC te blijven.
- 5.4. Alvorens de verschillende door de DMC gestelde gedragingen te bespreken, merkt het College op dat een belangrijk deel hiervan dateert van meer dan anderhalf jaar voorafgaand aan het verzoek tot uitsluiting. Voor een positieve beantwoording van de onder 5.1 genoemde vraag is echter nodig dat sprake is van een actuele situatie van belemmering van het overleg door het lid. In de brief van de DMC van 17 april 2024 wordt vermeld: *'Ondanks dat er twee mediation sessies zijn gehouden in de hoop de situatie op te lossen, heeft dit helaas niet mogen baten en was de situatie al onhoudbaar geworden.'* Nu de betreffende mediation sessies in het voorjaar van 2023 plaatsvonden, roept dit de vraag op in hoeverre de gebeurtenissen die hieraan vooraf gingen in redelijkheid kunnen worden meegewogen bij de beoordeling van het verzoek tot uitsluiting. Dit nu de DMC na het beëindigen van de mediation de situatie kennelijk niet zo onhoudbaar vond dat zij heeft besloten toen een uitsluitingsverzoek in te dienen. Het College zal hier nader op ingaan onder 5.23.

Verwijt ter zake van de situatie rondom de MC-verkiezingen en de vergadering van 17 oktober 2022

- 5.5. Het College merkt hierover ten eerste op dat deze situatie van zo lang vóór het verzoek tot uitsluiting heeft plaatsgevonden, dat deze in redelijkheid als zodanig niet meer bij de beoordeling van de onder 5.1 genoemde vraag kan worden meegewogen. Nu deze situatie echter relevant lijkt te zijn als ontstaansgeschiedenis van de huidige situatie, zal het College hier toch op ingaan.
- 5.6. Naar het oordeel van het College is niet vast komen te staan dat het lid enig verwijt te maken valt rondom de MC-verkiezingen en de vergadering van 17 oktober 2022. Uit het dossier en de toelichting ter hoorzitting van de zijde van het lid en de MC is het College gebleken dat de onduidelijkheid over de kandidatuur en verkiezing van de Kapitein al voor de DMC-vergadering van 17 oktober 2022 was besproken in een DMC-commissievergadering op 13 september 2022, dat de Kapitein hier opheldering over heeft gegeven, en dat de DMC hierover contact heeft gehad met de kiescommissie. De onduidelijkheid of fout in een publicatie over de verkiezingsuitslag is gerectificeerd. Het verwijt dat het lid op de hoogte moet zijn geweest van onduidelijkheid omtrent de status van de Kapitein als MC-lid en heeft verkozen dit niet te delen met de DMC, vindt het College dan ook niet aannemelijk. Voor het College is begrijpelijk dat het lid heeft overvallen dat hij hierop tijdens de DMC-vergadering op 17 oktober 2022 op indringende wijze werd aangesproken. Naar het oordeel van het College kan de e-mail van het lid d.d. 17 oktober 2022 waarin hij zijn ongenoegen over deze gang van zaken uit niet als onbetamelijk, buitenproportioneel of belemmerend voor de goede werking van de medezeggenschap worden aangemerkt. Het College had (de leden van) de DMC, naar aanleiding van de stelling dat het lid door deze e-mail 'niet heeft bijgedragen aan een prettige werksfeer' graag ter hoorzitting gevraagd om te reflecteren op hun eigen bijdrage aan de prettige werksfeer door de wijze waarop zij de vragen rondom de verkiezing van de Kapitein op 17 oktober 2022, zonder vooraankondiging, bij het lid onder de aandacht hebben gebracht. In een e-mail van een van de leden van de DMC d.d. 21 oktober 2022 wordt hierover overigens opgemerkt: *'Begrijpelijk dat je je in de hoek gedreven voelde en zo reageerde.'* Zoals reeds vermeld heeft het College de DMC hier niet ter hoorzitting over kunnen bevragen.

Verwijt ter zake de publicatie van verslagen van de DMC

- 5.7. De DMC stelt dat het lid nalatig zou hebben gehandeld in zijn rol door het niet handhaven van artikel 8 lid 1 van het Huishoudelijk Reglement DMC CLSK (verslaglegging en stukken), dat op 16 december 2022 door de MC interne verslagen van de DMC openbaar zijn gepubliceerd op intranet zonder voorafgaand overleg en toestemming vanuit de DMC en dat dit niet bijdraagt aan het vertrouwen in het lid.
- 5.8. Door deze stelling ten grondslag te leggen aan een verzoek tot uitsluiting van het lid als DMC-lid lijkt de DMC te miskennen dat de beoordelingsmaatstaf voor uitsluiting op grond van artikel 16 BMD niet is of een gedraging afdoet aan het vertrouwen in (het goede functioneren van) een lid van de medezeggenschap. Het gaat erom of het betreffende lid door zijn of haar gedrag de werkzaamheden ernstig belemmert. De DMC heeft niet onderbouwd hoe de gestelde publicatie door de MC de goede werking van de medezeggenschap ernstig belemmert.
- 5.9. Als al sprake zou zijn van een publicatie in strijd met de geldende regels of afspraken, dan zou dit naar het oordeel van het College alleen als een ernstige belemmering door het betreffende lid als hij hier door de DMC op zou zijn aangesproken en had geweigerd hierop in te grijpen. Zulks is het College uit de stukken en de toelichting ter hoorzitting niet gebleken.
- 5.10. Het College stelt vast dat op grond van het door de DMC overgelegde Huishoudelijk Reglement (dat overigens pas sinds 15 mei 2023 van kracht is, derhalve na de door de DMC gestelde overtreding) de verantwoordelijkheid voor het verslag op grond van het reglement primair bij de secretaris c.q. de Ambtelijk Secretaris ligt. Het is het College niet gebleken dat het lid actief opdracht heeft gegeven om in strijd met het reglement te handelen, of dat hij vragen over de juiste toepassing heeft genegeerd. Uit de verklaringen ter hoorzitting komt bovendien naar voren dat de Ambtelijk Secretaris de verantwoordelijkheid van een (eventuele) overtreding van het reglement op zich neemt. Ook om die reden kan dit niet als grondslag voor uitsluiting dienen.

Verwijt ter zake een niet constructieve houding rondom de mediation-gesprekken

- 5.11. Het verwijt vanuit de DMC komt kortgezegd erop neer dat het lid niet aanwezig was bij commissievergaderingen die waren belegd om af te stemmen over vervolgstappen na de mediation-gesprekken die waren gehouden om de onderlinge verhoudingen te verbeteren.
- 5.12. Het College stelt op basis van het dossier en de toelichting ter hoorzitting vast dat het lid bij de mediation-gesprekken aanwezig was, terwijl enkele andere 'key players' vanuit de DMC (waaronder de voorzitter) niet aanwezig konden zijn. Het klopt dat het lid niet aanwezig was bij een vergadering waar het vervolg van het (mediation)traject werd besproken, maar hij heeft zich hiervoor gemandateerd laten vertegenwoordigen door een collega met de opdracht om op voortzetting van het mediation-traject, waarbinnen nog slechts twee gesprekken waren gevoerd, voort te zetten. De meerderheid van de DMC heeft evenwel besloten om op te houden met de mediation, terwijl de (leden van de) MC deze graag hadden voortgezet. Onder die omstandigheden kan naar het oordeel van het College niet worden gezegd dat het lid zich niet constructief zou hebben opgesteld, en al helemaal niet dat zijn houding rondom de mediation-gesprekken (mede) als terechte grondslag voor uitsluiting kan worden aangemerkt.

Verwijt ter zake van inbreuken op democratische spelregels – voorbeeld vliegertoelage

- 5.13. Bij de stelling van de DMC dat het lid inbreuken op democratische spelregels pleegt en weigert zich te conformeren aan meerderheidsbesluiten, noemt zij verschillende voorbeelden. Het College zal hierbij als eerste ingaan op het voorbeeld rondom de vliegertoelage.
- 5.14. Naar het oordeel van het College is niet komen vast te staan dat het lid zich niet bij het meerderheidsbesluit van de DMC heeft neergelegd, of dat hij dit actief heeft geprobeerd te ondermijnen door dit bij het CMC aan te kaarten. Het College is gebleken dat de informatie

vanuit de CMC is opgevraagd, nadat deze zelf had besloten de betreffende informatie vanuit de verschillende onderdelen te verzamelen om een overkoepelende visie te kunnen ontwikkelen. Het College ziet geen aanleiding voor het oordeel dat het lid deze informatie niet had mogen verstrekken.

Verwijt ter zake van inbreuken op democratische spelregels – voorbeeld 640 Squadron

- 5.15. Op grond van het dossier en de toelichting ter hoorzitting heeft het College niet kunnen vaststellen dat het lid een verwijt te maken valt rondom de situatie 640 Squadron. Uit de brief van de voorzitter ACOM van 30 april 2024 blijkt dat de (door de DMC niet onderbouwde) stelling dat het lid deze situatie richting de vakbonden zou hebben geëscaleerd niet juist is. Daarbij merkt het College overigens op dat het leden van de medezeggenschap niet (categorisch) verboden is om hun zorgen over bepaalde onderwerpen die (mede) tot de bevoegdheid van een ander medezeggenschapsorgaan behoren met vakbonden te delen.

Verwijt ter zake van inbreuken op democratische spelregels – voorbeeld 'dossier Ter Apel'

- 5.16. Dit dossier wordt in het verzoek van de DMC genoemd als een van de voorbeelden van situaties waarin het lid uitspraken richting derden zou hebben gedaan, terwijl vertrouwelijk binnen de DMC zou zijn afgesproken en het lid op die manier het standpunt van de DMC zou hebben ondermijnd. Nu de DMC dit voorbeeld echter niet nader heeft onderbouwd of toegelicht, en hier in de bijlagen bij het verzoek ook niets over valt terug te lezen, kan het College niet vaststellen dat dit een terecht verwijt betreft.

Verwijt ter zake de brief en de nota van 15 november 2023

- 5.17. Het College stelt ten eerste vast dat de nota door de MC als zodanig was opgesteld, zodat dit niet als gedraging van een lid van de medezeggenschap in de zin van artikel 16 BMD kan worden gezien. Het lid heeft de nota vanuit zijn rol als voorzitter namens de MC ondertekend. Daarbij past niet dat de inhoud van de nota hem als individueel lid wordt aangerekend. Reeds om die reden kan dit verwijt geen doel treffen als grond voor uitsluiting als bedoeld in de zin van artikel 16 BMD.
- 5.18. Het College begrijpt overigens dat de MC de nota heeft opgesteld omdat naar hun inzicht de samenwerkingsproblemen binnen de DMC na de afgebroken mediation niet waren opgelost, zij hier opnieuw meerdere keren tegenaan waren gelopen en zij dit als een sociaal onveilige situatie ervoeren. Andere pogingen om dit probleem binnen de DMC aan te adresseren, bijvoorbeeld door te vragen of bij de beëindiging van het mediation-traject besproken heidagen daadwerkelijk zouden worden georganiseerd, hadden geen soelaas geboden. Onder die omstandigheden vindt het College het begrijpelijk, en niet buiten de ruime vrijheid die de leden van de medezeggenschap hebben om naar eigen inzicht invulling te geven aan hun taken en bevoegdheden, om samenwerkingsproblematiek op een dergelijke manier te aan te kaarten op een hoger escalatieniveau. De bewoordingen van de nota vallen naar het oordeel van het College ook ruimschoots binnen het betamelijke en binnen de hiervoor bedoelde vrijheid. Hetzelfde geldt voor het delen van de nota met de vakbonden, temeer nu deze op eerdere momenten ook al van de samenwerkingsproblematiek binnen de DMC op de hoogte waren gesteld (bijvoorbeeld naar aanleiding van de situatie rondom de verkiezingen en de vergadering van 17 oktober 2022). Daarnaast is sprake van een natuurlijke verbondenheid tussen de medezeggenschap en de vakbonden, onder meer doordat verschillende leden van de DMC zitting hebben in besturen dan wel bestuursonderdelen van vakbonden. Onder die omstandigheden kunnen de betreffende vakbonden naar het oordeel van het College niet zozeer als externe partijen worden gezien dat het delen van de notitie met hen als overschrijding van een fatsoenlijke taakopvatting van de MC kan worden aangemerkt.

Verwijt ter zake het opstappen van DMC-leden vanwege gedragingen van het lid

- 5.19. Het College heeft op basis van het dossier en de toelichting ter hoorzitting niet kunnen vaststellen dat de twee leden die uit de DMC zijn gestapt dit zouden hebben gedaan vanwege gedragingen van het lid. De stelling van de DMC dat het lid op een 'destructieve' manier met hen zou communiceren wordt door de DMC op geen enkele wijze onderbouwd. Hiervan is het College uit het dossier en ter hoorzitting ook niet gebleken.

Tussenconclusie

- 5.20. Nu het College bij geen van de bovengenoemde verwijten die de DMC aan het verzoek tot uitsluiting ten grondslag heeft gelegd heeft vastgesteld dat deze verwijten terecht zijn voorgesteld, bestaat voor het College geen aanleiding om te oordelen dat het verzoek tot uitsluiting zou moeten worden gehonoreerd.

Ultimum remedium

- 5.21. Naar het oordeel van het College heeft het lid zich terecht erop beroepen dat (ook al zou sprake zijn van een ernstige belemmering), uitsluiting van een lid alleen als laatste redmiddel ('ultimum remedium') zou moeten worden ingezet. Naar het oordeel van het College is aan dat vereiste evenmin voldaan.
- 5.22. Daarbij merkt het College ten eerste op dat de DMC in het voorjaar van 2023 bij meerderheid heeft besloten om de mediation die onder begeleiding van het AGO was ingezet reeds na twee mediation-gesprekken te beëindigen. Het College beschikt niet over nadere informatie over wat tijdens de mediation-gesprekken is gezegd of voorgevallen. Het is begrijpelijk dat partijen deze informatie niet met het College hebben gedeeld vanwege de vertrouwelijkheid waaronder dergelijke gesprekken doorgaans worden gevoerd. Zonder deze informatie kan het College evenwel bij de toetsing aan het 'ultimum remedium'-criterium niet concluderen dat mediation door de poging die hier toentertijd toe is ondernomen als mogelijk middel om tot een oplossing voor de samenwerkingsproblemen te maken is uitgeput. Dit temeer nu bij het lid en de deelnemers vanuit de MC de bereidheid en wens bestond de gesprekken voort te zetten.
- 5.23. In de brief van de DMC van 17 april 2024 wordt vermeld: *'Ondanks dat er twee mediation sessies zijn gehouden in de hoop de situatie op te lossen, heeft dit helaas niet mogen baten en was de situatie al onhoudbaar geworden.'* Naar het oordeel van het College had het op de weg van de DMC gelegen, als zij toen daadwerkelijk van mening dat was de samenwerking onhoudbaar was geworden, op dat moment een verzoek tot uitsluiting in te dienen. Door zelf bij meerderheid te besluiten dat de mediation werd afgebroken, maar vervolgens niet tot het indienen van een verzoek tot uitsluiting over te gaan, ontstaat de indruk dat op dat moment geen sprake was van een ernstige belemmering van de werkzaamheden, althans niet een die tot uitsluiting in de zin van artikel 16 BMD zou moeten leiden.
- 5.24. De DMC heeft niet onderbouwd wat zij nadien heeft ondernomen om de op dat moment nog bestaande (of hernieuwde) samenwerkingsproblemen te adresseren. Anderzijds is voor het College (nu dit niet door de DMC is weersproken) vast komen te staan dat enkele van de leden van de DMC vóór het beëindigen van de mediation hebben gestemd met het idee dat de samenwerkingsproblematiek op een andere manier zou worden geadresseerd, onder meer door het organiseren van heidagen, maar dat dit er nooit van is gekomen, ondanks dat meermaals van de zijde van de MC hierop is aangedrongen.
- 5.25. Het College gaat uit van de juistheid van de stelling van de zijde van het lid dat bij de aanpassing van het huishoudelijk reglement van de DMC in het voorjaar van 2023 is nagedacht hoe dit kon bijdragen aan het adresseren van de samenwerkingsproblematiek. Het College leest een bevestiging hiervan in de e-mail van 6 maart 2023 (*"Vanmiddag hebben we als DMC besloten de mediation niet verder uit te diepen omdat de meerderheid er geen verdere*

meerwaarde in ziet. We gaan maandag de 13e het huishoudelijk reglement bespreken en hopelijk afkaderen zodat we vanuit die afspraken verder als professionals en volwassenen aan tafel kunnen zitten.”). Hierbij is volgens de zijde van het lid bewust afgesproken om tweewekelijks commissievergaderingen te organiseren, mede om door regelmatige contacten aan de onderlinge relatie te kunnen werken. In de praktijk is echter niet, althans niet met deze frequentie invulling aan deze afspraak gegeven. Onder die omstandigheden kan evenmin worden geconcludeerd dat aan het ‘ultimum-remedium’-criterium is voldaan.

- 5.26. Het College leest in het verslag van de DMC-commissievergadering van 29 januari 2024, waarbij de nota van de MC van 25 november 2023 zou worden besproken, dat (de meerderheid van de DMC) kort na aanvang van dit bespreekpunt aangeeft te hebben besloten het vertrouwen in het lid op te zeggen en hierbij te blijven. Dit besluit was kennelijk genomen tijdens een bespreking op 24 januari 2024. Van deze bespreking heeft het College geen informatie in het dossier aangetroffen, zodat het niet kan vaststellen hoe inhoudelijk op de voorstellen tot verbetering van de samenwerking die de MC in de nota heeft gedaan is gereageerd, en welke alternatieven om tot een oplossing van de samenwerkingsproblematiek te komen eventueel nog zijn overwogen. Het College heeft op basis van het verslag van 29 januari 2024 de indruk dat niet of nauwelijks inhoudelijk over deze voorstellen is gesproken, maar dat (de meerderheid van) de DMC in het feit dat de MC de nota met de vakbonden had gedeeld aanleiding zag om de deur voor verdere samenwerking met het lid dicht te doen. In het licht van hetgeen hierboven onder 5.18 en 5.21. e.v. is opgemerkt, vindt het College dat dit niet tot de conclusie kan leiden dat er sprake is van een ernstige belemmering van de werkzaamheden van de DMC in de zin van artikel 16 BMD, veroorzaakt door het lid.
- 5.27. De DMC heeft in het verzoek van 17 april 2024 vermeld: *“Voorts heeft het CEAG eerder dit jaar een onderzoek gestart naar de situatie en er nog terugkoppeling gegeven worden over de onderzoekresultaten.”* Het College is ermee bekend dat de onderzoeksresultaten inmiddels bekend zijn, althans dat een eerdere versie daarvan in juni 2024 aan de DMC is gepresenteerd, met daarin diverse scenario’s en voorstellen om de samenwerking binnen de medezeggenschap te verbeteren (zie hierover ook onder 5.35). Het College constateert dat de DMC het verzoek tot uitsluiting pas meer dan vijf maanden na de laatste (gestelde) gedraging van het lid waarop zij het verzoek baseert heeft ingediend (de brief en nota van 15 november 2023). Het College ziet onder die omstandigheden niet in waarom de DMC de uitkomsten van het onderzoek van het CEAG niet nog enkele maanden kon afwachten, om te bezien of op basis van de aanbevelingen van het CEAG een oplossing voor de samenwerkingsproblematiek kon worden bereikt. Ook om die reden is niet aan het criterium van ‘ultimum remedium’ voldaan.
- 5.28. Naar het College tijdens de hoorzitting heeft begrepen heeft het CEAG tijdens de presentatie van zijn (voorlopige) onderzoeksresultaten in juni 2024 toegezegd dat de resultaten schriftelijk met de deelnemers zouden worden gedeeld. Vervolgens heeft het CEAG dit ten tijde van de hoorzitting echter nog niet gedaan omdat (het DB van) de DMC het CEAG heeft gevraagd dit niet te doen. Dit getuigt naar het oordeel van het College ook niet van de oplossingsgerichte opstelling.
- 5.29. Het College ziet de weigering van de DMC om ter hoorzitting te verschijnen, nadat het College erop had gewezen dat het mogelijk nog een bemiddelende rol kon spelen, evenmin als een teken dat de DMC alle andere middelen heeft willen beproeven alvorens tot uitsluiting over te gaan.

Impact op de democratische vertegenwoordiging van het DHC

- 5.30. De DMC stelt zich in zijn zienswijze op het standpunt dat de uitsluiting van het lid als lid van de DMC het democratische mandaat slechts beperkte mate inperkt, aangezien de uitsluiting uit de DMC niet hoeft te strekken tot uitsluiting van het lidmaatschap van de MC, en dat vertegenwoordiging van de MC in de DMC kan ook worden bereikt met een ander door hen

aangewezen lid uit de gelederen van de MC. Daarmee miskent de DMC naar het oordeel van het College (zie ook 5.17 hierboven) dat het lid niet als individueel lid heeft gehandeld, maar als vertegenwoordiger van de MC. Hij geniet blijkens de schriftelijke steunbetuiging vanuit de MC en de grote opkomst ter hoorzitting ruime brede steun vanuit de MC. Ter hoorzitting is het College bovendien gebleken dat leden van de MC zich – mede in het licht van een recente situatie, waar het College verder niet bij stil zal staan - niet veilig zouden voelen om de plaats van het lid als vertegenwoordiger van de MC in de DMC in te nemen. Onder die omstandigheden kan naar het oordeel van het College niet gezegd worden dat de democratische vertegenwoordiging van het DHC in de DMC slechts in beperkte mate in het gedrag zou komen door een uitsluiting. Door dit standpunt in te nemen geeft de DMC naar de indruk van het College weinig blijk ervan oog te hebben voor het feit dat de medezeggenschap 'bottom-up' is georganiseerd en dat het zodoende de DMC niet toekomt om te bepalen wie er namens een MC zitting hebben in de DMC.

Overkoepelende beoordeling en advies

- 5.31. Nu naar het oordeel van het College niet is komen vast te staan dat de verwijten die de DMC aan het verzoek tot uitsluiting ten grondslag heeft gelegd terecht zijn voorgesteld, en evenmin dat aan het criterium van 'ultimum remedium' is voldaan, dient het verzoek tot uitsluiting, dat volgens de jurisprudentie overigens zeer terughoudend moet worden beoordeeld, te worden afgewezen.
- 5.32. Het College vindt dat de DMC met haar verzoek om het lid van de DMC uit te sluiten miskent dat hij de hem verweten gedragingen als vertegenwoordiger van de MC heeft gedaan, en dat bij uitsluiting van het lid uit de DMC weldegelijk een enorme impact op de democratische vertegenwoordiging in de DMC (evt. CMC) vanuit DHC zou hebben. Nu de andere MC-leden zich niet veilig zouden voelen om zijn plaats in te nemen, zou dit organisatieonderdeel mogelijk geheel niet meer vertegenwoordigd in gemeenschappelijke overkoepelende organen zijn.
- 5.33. Overigens onderkent het College natuurlijk wel dat sprake is van een samenwerkingsprobleem binnen de DMC met een lange voorgeschiedenis, dat om een structurele oplossing vraagt. Vanuit dat oogpunt lijkt het echter evenmin aangewezen om het verzoek van de DMC in te willigen. De DMC heeft namelijk verzocht om het lid van de DMC uit te sluiten voor de voor de duur van zittingstermijn van de MC. Deze loopt als de College het goed ziet af in 2026, waarna het lid herkozen zou kunnen worden, en opnieuw als afgevaardigde van de MC zitting zou kunnen nemen in de DMC. Naar de indruk van het College zou, als behalve een tijdelijke uitsluiting geen aanvullende maatregelen worden genomen om de onderlinge relatie te verbeteren, aldus het risico bestaan dat de samenwerkingsproblemen op dat moment weer zullen herleven. Dat is volgens het College geen wenselijk scenario.
- 5.34. Een permanente uitsluiting van het lid uit de DMC vindt het College evenmin gerechtvaardigd.
- 5.35. In plaats daarvan adviseert het College de dienstleiding om alle mogelijke alternatieve maatregelen te onderzoeken om de samenwerking binnen de DMC te verbeteren. De analyse, bevindingen en advies van het CEAG (waarvan het College het bevoegd gezag ter overweging geeft om deze met het lid te delen) lijken het College hierbij van waarde en richtinggevend. Het College adviseert om het lid en de vertegenwoordiging vanuit de MC niet van de implementatie van deze aanbevelingen uit te sluiten, maar hen hier volledig in te betrekken. Verder adviseert het College om bij de maatregelen ter verbetering van de samenwerking niet alleen naar de inhoud en de procedure te kijken, maar ook de persoonlijke verhoudingen mee te nemen. Daarbij geeft het College dringend ter overweging om begeleiding en/of mediation, al dan niet zoals beschreven in het CEAG-rapport, in te zetten.

Ten overvloede

- 5.36. Ten overvloede merkt het College op dat het ter hoorzitting heeft begrepen dat niet alleen van de zijde van de DMC, maar ook vanuit het HDE is gesproken over 'de casus van het lid.' Het College roept alle bij de medezeggenschap betrokken partijen op om eventuele meningsverschillen of conflicten niet op een dergelijke manier persoonlijk te maken. Dit komt het goede functioneren van de medezeggenschap ten behoeve van de organisatie niet ten goede, en brengt bovendien het risico op beschadiging van personen en hun carrière met zich. Op grond van artikel 25 BMD dient de dienstleiding de betrokken medewerkers hiertegen in bescherming te nemen.
- 5.37. Eveneens ter overvloede merkt het College (in het licht van hetgeen is overwogen onder 5.1 en 5.2) op dat als een betrokken partij niet aanwezig is, naar het oordeel van het College niet wordt voldaan aan artikel 37, lid 4 en 5 BMD. Het College geeft daarom ter overweging om de HDP een directief te laten uitgaan dat defensiepersoneel die door het College wordt uitgenodigd als te horen partij dan wel persoon (zo veel als mogelijk) dient te verschijnen. Dit is in het belang voor een goed functionerende medezeggenschap in het algemeen en voor het goede functioneren van het College als sluitstuk van de medezeggenschap binnen Defensie in het bijzonder.

Aldus vastgesteld op 19 november 2024,